

## Η Παναγία η “Λεμονήτισσα” στη Σύμη

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Σύμης, Τήλου, Χάλκης και Καστελλορίζου



Τα Εισόδια της Θεοτόκου πανηγύρισε η ακριτική Σύμη στο εξωκλήσι που φυλάσσεται η Ιερά και θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Ελεημονήτριας, η οποία στην ντοπιολαλιά του νησιού ονομάζεται Παναγία η Λεμονήτισσα.



## Η ανακοίνωση της Ιεράς Μητροπόλεως Σύμης

Μέσα στην υποβλητική φθινοπωρινή ατμόσφαιρα της Σύμης, έορτάστηκε με την δέουσα εκκλησιαστική λαμπρότητα, την Τετάρτη 21η Νοεμβρίου ή μεγάλη Θεομητορική έορτή των Είσοδίων της Θεοτόκου. Ή πατρογονική ευσέβεια των Συμαίων θεμελίωσε προς τιμήν της έν τῷ Ναῶ Εἰσόδου της Ὑπεραγίας Θεοτόκου, δύο Ναούς στό νησί, ἕναν ἐνοριακό καί ἕνα ἐξωκκλήσι. Ὁ ἐνοριακός βρίσκεται «μετέωρος» θαρρεῖς στήν ἀπόκρημνη βορεινή πλευρά τοῦ λόφου τοῦ Κάστρου καί ἐξωτερικῶς πρόκειται γιά ἕναν ἐκ τῶν ἐντυπωσιακότερων ναῶν τοῦ νησιοῦ, πού δεσπόζει ἐπιβλητικά τοῦ γραφικοῦ λιμανιοῦ τῆς Σύμης.

Στήν ντοπιολαλιά τῶν κατοίκων, λόγω τῆς παλαιᾶς Εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Ἐλεημονητρίας πού φυλάσσεται ἐκεῖ, ἀποκαλεῖται Παναγία «Λεμονήτισσα», ἀπό παραφθορά τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ὡς Ἐλεημονητρίας. Εἶναι μάλιστα ἀξιοσημεῖωτο ὅτι τήν ἡμέρα αὕτη ἀνέκαθεν στήν Σύμη, ἐορτάζουν καί οἱ γυναῖκες μέ τό ὄνομα Λεμονιά πρός τιμήν τῆς Παναγίας. Τό δέ ἐξωκκλήσι βρίσκεται, στήν περιοχή τοῦ «Ξίσους», τοπωνύμιο τό ὁποῖο τοῦ προσέδωσε τήν ὀνομασία, Παναγία «Ξισώτισσα».

Τήν παραμονή τό βράδυ, στό ἐξωκκλήσι τοῦ Ξίσους χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας κ. Χρυσοστόμου καί συμπαραστατούμενου ἀπό ἱερεῖς τῆς νήσου, τελέστηκε ὁ Μέγας πανηγυρικός Ἑσπερινός, μέ τήν συμμετοχή δεκάδων πιστῶν, οἱ ὁποῖοι προσήλθαν νά τιμήσουν τήν Παναγία μας καί νά ανάψουν τό

κεράκι τῆς προσευχῆς τους.

Τό πρωί τῆς ἐπομένης κυριωνύμου ἡμέρας στόν Ἑνοριακό Ἱ. Ναό τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας Ἐλεημονητρίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας χοροστάτησε στόν Ὅρθρο καί τέλεσε τήν Θ. Λειτουργία, μέ συλλειτουργοῦς του τόν Γεν. Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο π. Στέφανο Μακρῆ, τόν π. Ἀντώνιο Μανιά, τόν π. Γεώργιο Χατζηχρυσάφη καί τόν Διάκονό του π. Γεώργιο Κακακίό. Ο Σεβασμιώτατος, ὀρθοτομώντας τόν θεῖο λόγο μέ τήν ἐγνωσμένη του θεολογική κατάρτιση, ἀναφέρθηκε στήν σημαντική αὐτή Θεομητορική ἑορτή, προτρέποντας τούς πιστούς νά μεταποιηθοῦν, ὅπως ἡ Παναγία σέ ἐμψύχους Ναοῦς τοῦ Θεοῦ, σύμφωνα μέ τήν ἀποστολική διδασκαλία, «Ὑμεῖς ἐστε ναός Θεοῦ ζῶντος» (Β΄ Κορ. 6,16).

Πρό τῆς Ἀπολύσεως πραγματοποιήθηκε ἡ καθιερωμένη λιτανεία τῆς ἐφεστίου ἱ. Εἰκόνοσ τῶν Εἰσοδίων καί ἐτελέσθη ἡ Ἀρτοκλασία. Ἐκτός τοῦ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος, στήν Θ. Λειτουργία συμμετεῖχε καί στρατιωτική ἀντιπροσωπεία μέ ἐπικεφαλῆς τόν Διοικητῆ τοῦ 549 ΤΕ Ἀντισυνταγματάρχη ΠΖ κ. Γεράσιμο Λύτρα, πού παρέστη καί στήν τελεσθεῖσα ἐν συνεχείᾳ ἐπίσημη Δοξολογία τῆς σημερινῆς ἑορτῆς τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

Τέλος, μέ τήν μέριμνα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου προσφέρθηκαν σ' ὅλους καφές καί πλούσια πατροπαράδοτα κεράσματα, προκειμένου τό κλίμα τῆς πνευματικῆς χαρᾶς καί εὐφροσύνης, νά ἐπισφραγισθεῖ καί μέ τήν εὐλογημένη εὐκαιρία τῆς διαπροσωπικῆς ἐπικοινωνίας καί ἐπαφῆς τῶν ἀνθρώπων.



Λίαν ενδιαφέροντα ιστορικά στοιχεία άντλοῦμε από τόν μακαριστό λόγιο Πρωτοπρεσβύτερο Σωτήριο Άλεξ. Καρανικόλα (1878-1957), ό όποίος στό μνημειῶδες ἔργο του «Τά σεβάσματα τῆς λατρείας τῶν Συμαίων», παραθέτει διεξοδικῶς σημαντικές άναφορές γιά τόν συγκεκριμένο ένοριακό Ναό τῆς Παναγίας. Ό ὡς άνω Συμαῖος Κληρικός καί Δάσκαλος άναφέρει στήν προσφιλή του λόγια γλώσσα τά ἑξῆς ενδιαφέροντα:

«Ό ιερός οὔτος ναός, εἰς τόν όποῖον ό γράφων ἔχρημάτισε τακτικός ἑφημέριος επί συνεχῇ τριετίαν καί έν τῷ όποίῳ ἑτιμήθη διά τῆς έντολῆς τοῦ ἑξομολόγου, κεῖται εἰς τήν βορείαν πλευράν τοῦ Κάστρου, άκροπόλεως τῆς Σύμης, καί εἰς τάς θέσεις Λελ-λενικός (Ἑλληνικός) καί Ἑκεῖ πίσω.

Άρχικῶς ἦτο μακρόστενον ἀλλ' άρκετά μέγα ἑξωκκλήσιον μέ μικρόν κελλίον, εἰς τό όποῖον ἑστεγάζοντο κατά καιρούς διάφοροι πτωχοί γέροντες. Τό κελλίον τοῦτο ἔχρημάτισεν, ὅπως διηγεῖται ἡ ζῶσα παράδοσις, καί ὡς κατοικία κάποιου διελθόντος ἐκ Σύμης Ἀγιορείτου μοναχοῦ, ὅστις ὠνομάζετο Χριστόφορος καί μετήρχετο τήν Ἱατρικήν. Παραπλεύρως τοῦ ἑξωκκλησίου τούτου ὑπῆρχε άρκετά μέγα πιρνάρι (πρίνος), τό όποῖον, ὡς θά ένθυμοῦνται πολλοί συνηλίκιῶται μας, ἑξερριζώθη, πρό τῆς επί τῶν θεμελίων τοῦ ἑξωκκλησίου τούτου άνοικοδομήσεως τοῦ σημερινοῦ ναοῦ, από ἑκσπάσασαν καταιγίδα καί σφοδράν βροχοανεμοθύελλαν.

Ό νέος ναός άνωκοδομήθη ἐκ θεμελίων πρό ὀγδοήκοντα (σ.σ. τό ἔτος 1880) περίπου ἑτῶν ὑπό τοῦ μακαρίτου συμπολίτου μας Κωνσταντίνου Φαρμακίδου (τοῦ Κωστιοῦ τοῦ Βαρελ-λετζῆ) καί τῆς συζύγου του Ἄννης, εἰς τιμήν καί μνήμην τῆς άποθανούσης άγάμου μοναχοκόρης των Μαριγακιοῦ (σ.σ. ὑποκοριστικό του ὀνόματος Μαρία), διά τῆς διαθέσεως τῶν άναγκαίων χρημάτων ἐκ τῆς μεγάλης προικός, τήν όποίαν οὔτοι προώριζον διά τήν θυγατέρα των ταύτην. Ἐκτοτε ό νεόδομητος οὔτος ναός άνεγνωρίζετο ὡς ἰδιοκτησία αὐτῶν. ....

Πρό τῆς άνοικοδομήσεως τοῦ νέου ναοῦ, ό παλαιός μικρός ναός ἔφερε τήν ἑπωνυμίαν Παναγιά ἡ Λεμονήτισσα καί ἑτιμάτο εἰς μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Μετά τήν άνοικοδόμησιν ὅμως τοῦ νέου ναοῦ, οἱ άνακαινισταί προσέδωσαν εἰς αὐτόν καί τήν ἑπωνυμίαν Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου μέ ἐπίσημον ἐπέτειον τήν αντίστοιχον ἑορτήν τῆς 21ης Νοεμβρίου. ....

Μετά τόν θάνατον τῶν ἀνακαινιστῶν τοῦ ναοῦ, οὗτος περιῆλθεν εἰς τήν κυριότητα τῶν υἱῶν Φαρμακιδῶν, οἱ ὅποιοι καί ἐξηκολούθουν νά τόν συντηροῦν ὡς ιδιόκτητον. Μόλις δέ κατά τό ἔτος 1917 παρεχωρήθη ὑπ' αὐτῶν εἰς τό Κοινόν τῆς νήσου μας καί ἀνεγνωρίσθη ὑπό τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ὡς ἐνοριακός μέ πρῶτον ἐφημέριον τόν γράφοντα τάς γραμμάς ταύτας καί μέ ἐνορίτας τούς κατοικοῦντας εἰς τήν γύρω περιοχὴν».